

Kære Cavlingprisjury

Jeg indstiller hermed Niels Fastrup, Lisbeth Quass og Søren Kristensen fra DR Nyheder og DR Dokumentar til Cavlingprisen for dokumentarserien ”Spionkrigen i Ringsted” og for den omfattende nyhedsdækning af samme emne i forbindelse med dokumentarserien.

De fire afsnit i dokumentarserien blev sendt på DR 1 i januar og februar 2022, og kan stadig ses her på DR TV: https://www.dr.dk/drtv/serie/spionkrigen-i-ringsted_297107. De vil også blive afleveret på USB stik.

I en tid hvor spionage og efterretningstjenester er særdeles højt på dagsordenen i Danmark, afslørede Niels Fastrup, Lisbeth Quass og Søren Kristensen på en hidtil uset og detaljeret vis, der er uden fortilfælde i Danmark, en spionhistorie, hvor en mindre sjællandsk provinsby blev centrum for en regulær spionkrig mellem to stormagter fra Mellemøsten - Iran og Saudi Arabien.

Det gjorde journalisterne ved brug af klassiske journalistiske men usædvanligt forfinede metoder som et ekstremt omfattende fortroligt kildearbejde, samarbejde med journalister i andre lande samt ved at indhente afgørende materiale fra andre lande som for eksempel domme fra Polen, Sverige og Holland samt spektakulære overvågningsvideoer fra Tyrkiet.

”Spionkrigen i Ringsted” og den øvrige nyhedsdækning fortæller den dobbeltsidede historie om tre mænd i en iransk familie i Ringsted, der kæmper for en selvstændig arabisk nation i en del af det persisk dominerede Iran. De 3 mænd jages på den ene side af det styre i Iran, som de er flygtet fra, og på den anden side ender de med at arbejde som spioner for Irans ærkefjende Saudi Arabien.

De 3 mænd bliver fængslet i Danmark i februar 2020. Siden har de danske myndigheder mørklagt store dele af sagen. De 3 mænd har således siddet varetægtsfængslet under hele arbejdet med dokumentarserien, og myndighederne har afvist DRs gentagne forsøg på at interviewe de 3 mænd. I den efterfølgende retssag, som kørte fra april 2021 til februar 2022, valgte retten at lukke dørene under langt de fleste punkter – herunder i forbindelse med de helt afgørende forhold om spionage og støtte til terrorgrupper.

Det er derfor helt exceptionelt, at Niels Fastrup, Lisbeth Quass og Søren Kristensen på anden vis har været i stand til at grave så mange og omfattende detaljer fra sagen frem alligevel. Det har de gjort de med en vedholdenhed ud over det sædvanlige.

De kan naturligvis ikke afsløre for mange detaljer om det omfattende og dybt fortrolige kilderarbejde. Men vi ved, at det gennem mange måneders vedholdende arbejde, fortrolige møder m.m. blandt andet lykkedes dem at få fat i hemmelige afhøringsrapporter, PET-rapporter og mange andre vigtige dokumenter fra sagen. På baggrund af dem og andre vidneudsagn og eksperter kunne Niels Fastrup, Lisbeth Quass og Søren Kristensen for eksempel detaljeret afdække, hvordan en iransk agent kom til Danmark i 2018 for at forberede et attentat på de tre mænd, og hvordan PET var lige i hælene på agenten, mens han var her:

<https://www.dr.dk/nyheder/webfeature/spionkrigen> Et forhold, som agenten fik 7 års fængsel for i to retsinstanser i Danmark. Han er siden udvist til afsoning i Norge, hvor han kom fra.

Niels Fastrup, Lisbeth Quass og Søren Kristensen kunne også afsløre væsentlige detaljer fra den delvist mørklagte sag, som ellers ikke er kommet frem. Heller ikke efter at de 3 mænd i februar 2022 blev idømt lange fængselsstraffe. Fx at der i sagen eksisterede en liste på over 100 personer, som de tre mænd har spioneret imod. Detaljer, der ikke kom frem i retssagen: <https://www.dr.dk/nyheder/indland/hemmelig-spionageliste-gruppe-i-ringsted-spionerede-saudi-arabien-mod-personer-i>

Som noget helt unikt i dansk journalistik og tv-historie fandt Niels Fastrup, Lisbeth Quass og Søren Kristensen også frem til nogle af ofrene for denne spionage, og via et stort benarbejde lykkedes det de to journalister, at få to af ofrene til at medvirke i tv-dokumentarserien. Blandt andet en sygeplejerske fra Västerås i Sverige: <https://www.dr.dk/nyheder/indland/detaljeret-rapport-om-haydar-blev-fundet-hos-spioncelle-i-ringsted-mennesker-som-dem>

Niels Fastrup, Lisbeth Quass og Søren Kristensen kunne også afsløre detaljerede oplysninger om, at penge fra Saudi Arabien var gået direkte til at finansiere demonstrationer i København (og andre steder i Europa): <https://www.dr.dk/nyheder/indland/saudisk-efterretningstjeneste-betalte-600000-kroner-demonstrationer-i-koebenhavn>

Ved hjælp af blandt andet overvågningsvideoer fra Istanbul, som gav uhyggelige minder om mordet på den saudiarabiske kritiker Jamal Khashoggi i samme by, kunne Niels Fastrup, Lisbeth Quass og Søren Kristensen tilmed fortælle den utrolige historie om en bortførelsesaktion mod en nær kollega til de tre mænd fra Ringsted: <https://www.dr.dk/nyheder/indland/iranske-agenter-blev-sendt-til-danmark-spionere-mand-blev-lokket-i-faelde-og>

Via en tæt kontakt med familien til de tre mænd lykkedes det også journalisterne som noget meget unikt at få hustruerne til to af de tre mænd til at medvirke i dokumentarserien og give et sjældent indblik i deres side af historien, som omfatter mange års forfølgelse, fængslinger og tortur fra de iranske myndigheder. Det krævede et utroligt benarbejde, da de to hustruer med deres baggrund i en undertrykt minoritet i Iran har en meget stor skepsis over for danske mediers evne til at behandle dem fair og se nuancerne i familiens dramatiske historie. Det lykkedes Niels Fastrup, Lisbeth Quass og Søren Kristensen uden at tage øjet fra bolden – mændenes alvorlige rolle i spionagesagen – på noget tidspunkt.

Alt dette har de tre journalister tilføjet en grundig og nænsom klipning i dokumentarserien og nogle yderst flot filmede billeder og rekonstruktioner i sagen, samt levereret meget levende og velfortalte fortællinger på www.dr.dk.

Alt dette gør sammenlagt "Spionkrigen i Ringsted" og den øvrige nyhedsdækning af samme emne til en helt unik og sjælden fortælling. Derfor skal Niels Fastrup, Lisbeth Quass og Søren Kristensen have Cavlingprisen i år.

Indstillter: Mikala Krogh og Erling Groth, DR